

АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кирилюк В.В., Колядич О.І., Рябоконт І.О.

В провідних країнах світу домінування підприємництва як важливого соціально-економічного явища зумовило трансформацію місця та ролі вищої школи в сучасному суспільстві. Зміни пов'язані з еволюцією форм і методів продукування та передачі знань сприяли переходу університетів від осередків освіти через науково-дослідницькі університети до підприємницьких університетів. Розвиток нової економіки (економіки знань, *sharing economic*) та поширення цифрової освіти і науки вплинули на розвиток академічного підприємництва як можливість реалізації потенціалу молодих вчених.

Успіх у глобальній конкурентоспроможності між окремими компаніями, територіальними громадами, регіонами та національними економіками напряму залежить від можливостей створювати нові знання і на їх основі створювати нові продукти, технології. Визначальна роль у цих процесах належить молодим вченим, які в межах університетів (чи інших наукових установах) могли б реалізувати свої наукові ідеї, позитивно впливаючи на розвиток університету. А університет, в свою чергу, повинен бути каталізатором новітніх процесів. Заклади вищої освіти починають функціонувати як механізм накопичення нових знань та передових технологічних розробок як результату взаємодії ключових складових: наукові дослідження, освіта та інновації. Інноваційні проекти університетів та їх реалізація за умови постійної співпраці з бізнес-структурами та державними інститутами стає основним джерелом забезпечення вагомих конкурентних переваг у підприємстві. Водночас, на сьогоднішній день в Україні існує чимало перешкод для розвитку академічного підприємництва, лише окремі ЗВО почали ефективно працювати у цьому напрямку.

Проблема генерування, використання та поширення знань на європейському ринку в XXI ст. набуває особливого значення. З одного боку,

співпраця науковців, а також міжнародне поширення результатів наукових досліджень у глобальному масштабі є підставою розвитку сучасної науки. Особливо важливим є міжнародний обіг наукової інформації. Це система публікацій, конференцій, з'їздів, міжнародного обміну вченими, що за останнє десятиріччя значно зміцнена розбудовою комп'ютерних мереж. Комп'ютерні мережі, як спеціалізовані, так і загальнодоступні, полегшують обмін інформацією, прискорюють її пересилання, а також активізують безпосереднє налагодження контактів між науковцями.

Результативність у сфері академічного підприємництва вивільняє особливий потенціал для розвитку, що виявляється у сталому працевлаштуванні та високому рівні доданої вартості продуктів і послуг; конкурентоспроможності підприємств у регіональному та глобальному вимірах. Це приводить до особливого зацікавлення підтримкою такого виду підприємництва у регіональному вимірі як найкоротшого шляху до економіки знань.

Сьогодні окреслений курс на активізацію академічного підприємництва в Європі знаходить все більшу підтримку регіональних органів влади в межах економічної політики та громадських організацій. Йдеться про сотні програм та різноманітних ініціатив на різних рівнях (міжнародному, державному, регіональному і місцевому) управління економічним розвитком²²⁶.

Первісно виникнення терміну академічне підприємство обумовлене прийняттям Закону Байя-Доула в Сполучених штатах Америки, відомим також як Закон про патентні процедури в університеті та малому бізнесі від 1980 року. Закон Байя-Доула містить положення спрямовані на реалізацію політики Конгресу США у сфері використання патентної системи для збільшення комерціалізації наукових досліджень і покликаний сприяти співпраці між університетами і малим бізнесом і комерційними організаціями через використання винаходів, зроблених за рахунок федерального бюджету.

²²⁶ Чухрай Н.І. Академічне підприємство за кордоном та в Україні. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12705/1/068_Akadem%D1%96chne%20p%D1%96dpri%D1%94m_448_458_714.pdf (дата звернення – 11.09.2021)

Положення Закону Байя-Доула містяться в Кодексі Сполучених Штатів (United States Code), розділ 35 «Патенти», глава 18 «Патентні права на винаходи зроблені з федеральною допомогою», параграфи 200-212²²⁷.

Франсиско Хав'єр Міранда з колегами трактує, що академічне підприємництво – це процес, за допомогою якого особа або група людей, пов'язані через свою роботу в університеті чи дослідницькому центрі, використовують знання, створені у своїх дослідженнях, для створення бізнесових підприємств або віддалених компаній²²⁸.

Метью Вуд визначає академічне підприємництво як зусилля і заходи, які університети та їх партнери по промисловості роблять з метою комерціалізації результатів досліджень факультету²²⁹.

Таким чином, академічне підприємництво - це наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність закладів вищої освіти, що здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів та з метою одержання прибутку.

Питання академічного підприємництва є важливими для сучасної української освіти. Хоча, на перший погляд, ця проблематика не з'являється в політичному порядку денному та не є гарячою темою публічних наукових і соціальних дискусій. Проте, саме академічне підприємництво є способом передачі знань і технологій від наукової та освітньої сфер до приватного бізнесу, що, у свою чергу, сприяє підвищенню інноваційності та конкурентоспроможності економіки, особливо в секторі малих і середніх підприємств (МСП). Однією із основних проблем соціально-економічного розвитку України є те, що технологічні стандарти приватного сектору економіки, у середньому, значно відстають від світового рівня. Це особливо характерно для сектору малих і середніх підприємств. Водночас, українські МСП є менш інноваційними порівняно з аналогічними закордонними компаніями. Крім того,

²²⁷ Стояновський А., Чапук О. Академічне підприємництво: особливості та проблематика. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/16286> (дата звернення – 15.09.2021)

²²⁸ Francisco Javier Miranda, Antonio Chamorro-Meraa, Sergio Rubio. Academic entrepreneurship in Spanish universities: An analysis of the determinants of entrepreneurial intention. *European Research on Management and Business Economics*. 2017. № 23 (2), pp. 113-122

²²⁹ Matthew S. Wood. A process model of academic entrepreneurship. *Business Horizons*. 2011. - № 54 (2), pp.153-161

Україна значно потерпає від витоку кадрів, адже кваліфіковані й талановиті люди залишають країну²³⁰.

В Україні академічне підприємництво частково може регулюватися Законом України «Про інноваційну діяльність» та Стратегією розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. Закон України «Про інноваційну діяльність» може бути основою для розвитку академічного підприємництва в Україні, адже окремі його аспекти прямо чи опосередковано стосуються академічного підприємництва. Зокрема у законі чітко прописані такі терміни як інноваційне підприємство, інноваційна інфраструктура, інноваційний проект, інноваційний продукт та інші терміни, які стосуються даної тематики. Так, інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) розглядається як підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг.

У зв'язку з відсутністю актуальних даних щодо стану розвитку академічного підприємництва в Україні, було проведено наукове дослідження у вигляді анкетування молодих вчених. Блок питань щодо академічного підприємства ми досліджували в рамках проведення опитування за допомогою анкети, розробленої в гугл-формі. Соціологічне опитування було проведено з метою визначення реального стану спільноти молодих учених та надати рекомендації щодо розвитку їхнього потенціалу в інтеграції науки, бізнесу й освіти. Протягом досліджуваного періоду (червень 2020 року та вересень 2020 року) було опитано 579 молодих вчених на основі репрезентативної вибірки за регіональним принципом (опитування у пропорційному відношенні охопило молодих вчених з усіх регіонів України).

Блок анкети, що стосується академічного підприємництва складався з таких питань «Чи маєте Ви досвід співпраці з бізнесом?», «Чи маєте Ви досвід

²³⁰ Кнут А., Красовська О. Академічне підприємництво в Україні. URL: <https://fnst.org/sites/default/files/uploads/2016/08/08/aeinukraineukr4web.pdf> (дата звернення – 15.09.2021)

підприємництва? Якою тривалістю?», «Якщо Ви були підприємцем, то у якій формі?», «Чи Ви знайомі з ученими, які займаються академічним підприємництвом?», «Вкажіть, які фактори заважають Вам займатися академічним підприємництвом?», «Оцініть фактори, які заважають Вам займатися академічним підприємництвом за шкалою від 1 (мінімальний вплив) до 5 (максимальний вплив)?», «Скільки Ви маєте патентів (на винахід, корисну модель, промисловий зразок) в Україні?», «Скільки Ви маєте патентів (на винахід, корисну модель, промисловий зразок) інших країнах?», «Чи маєте Ви досвід комерціалізації прав на результати Вашої інтелектуальної діяльності? Де саме?», «Чи маєте Ви впроваджені науково-практичні розробки?», «Якщо ви маєте досвід впровадження наукової розробки/стартапу, напишіть коротко, які були труднощі впровадження Вашої розробки та наскільки впливовими виявилися ці труднощі?», «На Вашу думку, скільки часу потрібно в середньому на впровадження розробки (від ідеї до комерціалізації) у Вашій галузі?», «Чи маєте Ви зараз ідею для стартапу?», «Якщо у Вас є ідея стартапу, який Вам потрібен стартовий капітал для реалізації?».

Більшість питань мали по кілька варіантів відповідей, серед яких потрібно було обрати одну найвагомішу. Також використовувались питання відкритого типу з довгими та короткими відповідями. В питанні щодо факторів впливу на академічне підприємництво використовувалась бальна шкала Лайкерта (від 1 до 5 балів), яка допомагає ранжувати чинники чи показники за вагомістю та широко використовується у соціологічних дослідженнях.

2/3 опитаних молодих вчених не мають досвіду співпраці із бізнесом. Серед 1/3 тих хто такий досвід все ж таки мав, термін такої співпраці був різним: менше 1 року – 11,5 %, від 1 до 3 років – 12,5 %, більше 3 років – 15,0 % (рис.1).

Якщо розподілити опитаних респондентів за науковим ступенем, то в розрізі наявності (відсутності) наукового ступеня маємо такі дані дослідження: серед докторів наук не мали такого досвіду 50 %, тоді як серед кандидатів економічних наук – 60,4 %, а серед тих хто немає наукового ступеня – 64,5 % (табл. 1).

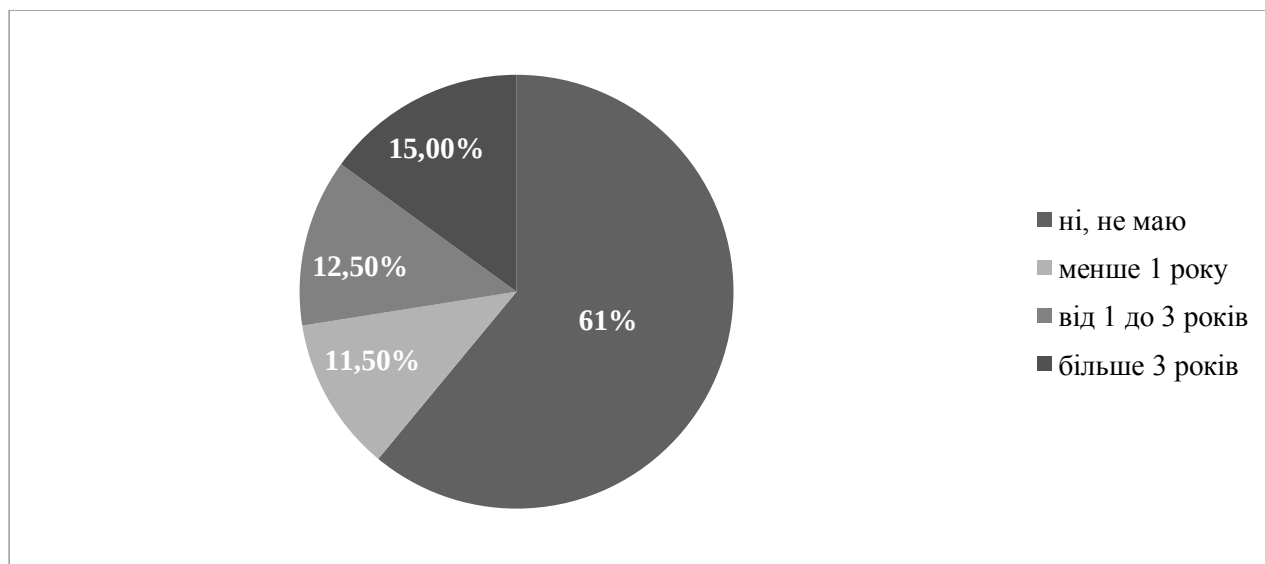

Рисунок 1. Результати відповідей респондентів на питання «Чи маєте Ви досвід співпраці з бізнесом?»

Джерело: Сформовано авторами

Відповідаючи на питання щодо досвіду підприємництва, 78 % респондентів відповіли, що такого досвіду не мають. Близько 4,2 % зазначили, що колись були підприємцями, ще 5,5 % вказали, що займались підприємництвом менше 1 року; 6,6 % від 1 до 3 років, 5,7 % - більше 3 років (рис. 2).

**Таблиця 1 - Результати відповідей респондентів на питання
«Чи маєте Ви досвід співпраці з бізнесом?»
(в залежності від наукового ступеня)**

Досвід співпраці з бізнесом	Доктор наук	Кандидат наук (PhD)	наукового ступеня не маю
ні, не маю	50,0 %	60,4 %	64,5 %
менше 1 року	7,4 %	12,6 %	10,9 %
від 1 до 3 років	13,0 %	12,6 %	12,3 %
більше 3 років	29,6 %	14,3 %	12,3 %
Усього, %	100 %	100 %	100 %

Джерело: Сформовано авторами

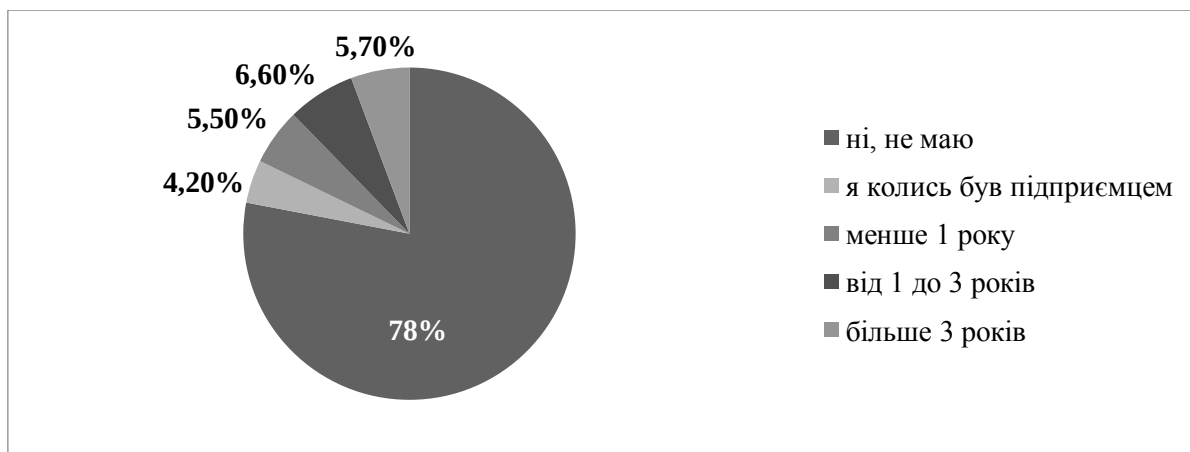

Рисунок 2. Результати відповідей респондентів на питання «Чи маєте Ви досвід підприємництва? Якою тривалістю?»

Джерело: Сформовано авторами

Серед докторів наук досвіду підприємництва не мають 76,8 %, серед кандидатів наук - 78,9 %, а серед тих, хто не має наукового ступеня – приблизно 77 % (табл. 2).

Таблиця 2 – Результати відповідей респондентів на питання «Чи маєте Ви досвід підприємництва? Якою тривалістю?» (в залежності від наукового ступеня)

Досвід підприємництва	Доктор наук	Кандидат наук (PhD)	наукового ступеня не маю
ні, не маю	76,8 %	78,9 %	77,0 %
менше 1 року	3,6 %	4,7 %	3,6 %
від 1 до 3 років	5,4 %	4,7 %	6,8 %
більше 3 років	14,3 %	11,7 %	12,7 %
Усього, %	100 %	100 %	100 %

Джерело: Сформовано авторами

На наступне питання «Якщо Ви були підприємцем, то у якій формі?» 52,2 % респондентів взагалі не надали відповідь взагалі. Обираючи форму можливої підприємницької діяльності, серед тих, хто надав відповідь, кожен другий відповів, що його б влаштував ФОП (самозайнята особа), 11,8 % не брали участі; ще 6,8 % обрали б ТОВ (чи інші юридичні особи), 3,1 % зацікавлені у реалізації власного StartUp, близько 1,2 % вибрали інше (рис. 3).

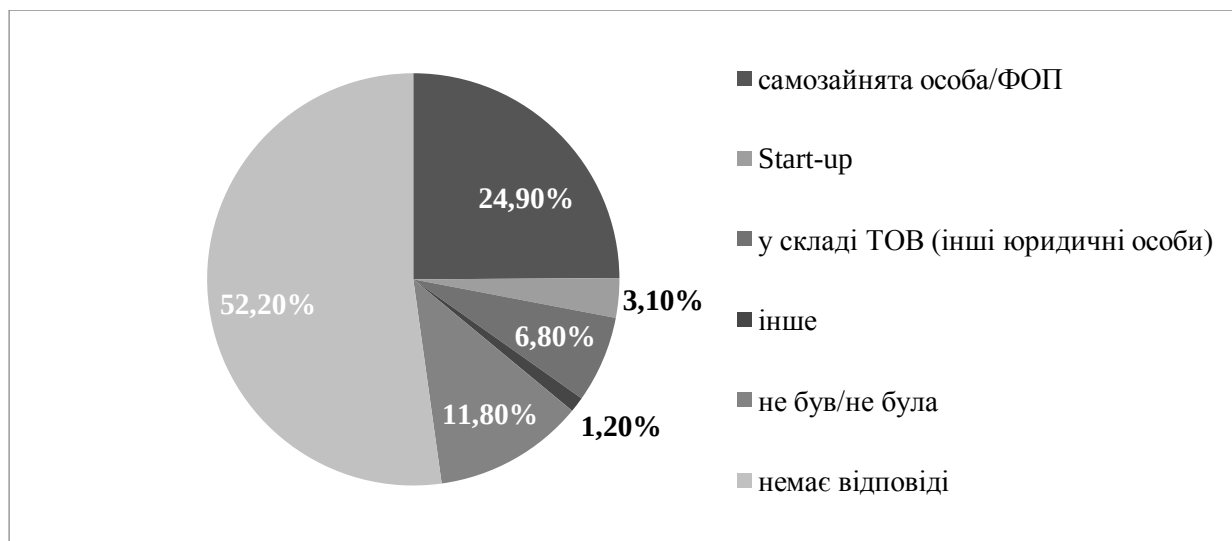

Рисунок 3. Результати відповідей респондентів на питання «Якщо Ви були підприємцем, то у якій формі?»

Джерело: Сформовано авторами

Результати опитування респондентів у розрізі відповідей в залежності від наукового ступеня відображено в табл. 3.

Таблиця 3 – Результати відповідей респондентів на питання «Якщо Ви були підприємцем, то у якій формі?» (в залежності від наукового ступеня)

Форма підприємництва	Доктор наук	Кандидат наук (PhD)	наукового ступеня не маю
самозайнята особа/ФОП	19,6 %	21,8 %	30,3 %
Start-up	5,4 %	3,0 %	2,7 %
у складі ТОВ (інші юридичні особи)	5,4 %	8,1 %	5,4 %
інше	5,4 %	1,3 %	1,0 %
важко сказати	0,8 %	1,2 %	1,1 %
відмова від відповіді	63,4 %	64,4 %	59,5 %
Усього, %	100 %	100 %	100 %

Джерело: Сформовано авторами

Кожен другий опитаний відповіли, що вони не мають серед вчених знайомих, які б займалися академічним підприємництвом, 34,5 % мають по кілька таких знайомих, 10,7 % не чули про академічне підприємництво (рис. 4).

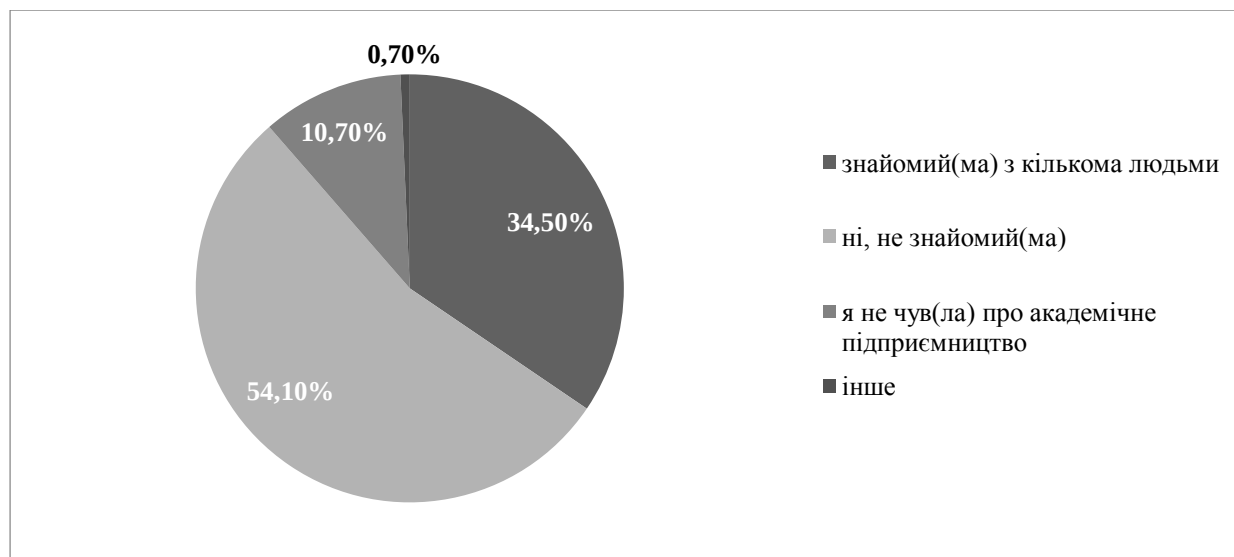

Рисунок 4. Результати відповідей респондентів на питання «Чи знайомі Ви з ученими, які займаються академічним підприємництвом?»

Джерело: Сформовано авторами

Серед опитаних докторів наук близько 50 % мають по декілька таких знайомих вчених, серед кандидатів наук даний показник становить 38,5 %, а серед тих, хто не мають наукового ступеня - 25,2 % (табл. 4).

Таблиця 4 - Результати відповідей респондентів на питання «Чи знайомі Ви з ученими, які займаються академічним підприємництвом?» (в залежності від наукового ступеня)

Знайомство з вченими, що займаються академічним підприємництвом	Доктор наук	Кандидат наук (PhD)	наукового ступеня не маю
знайома(ий) з кількома людьми	50,0 %	38,5 %	25,2 %
ні, не знайома(ий)	42,9 %	49,8 %	62,6 %
я не чув/-ла про академічне підприємництво	3,6 %	11,0 %	12,2 %
інше	3,5 %	0,7 %	-
Усього, %	100 %	100 %	100 %

Джерело: Сформовано авторами

Серед факторів, які заважають займатися академічним підприємництвом, на думку, опитаних молодих вчених фігурують наступні: недостатність фінансових ресурсів (40,6 %), брак знань (36,0 %), відсутність команди (31,3 %), слабка

інфраструктурна підтримка (27,6 %), відсутність бажання (21,3 %), низька мотивація до реалізації ідеї (14,1 %) (рис. 5).

Близько 71 % опитаних не мають жодного патенту в Україні, по 1 патенту мають 10 % опитаних, по 2 патенти – 4,8 %, ще близько 14 % мають понад 3 патенти на винаходи, корисні моделі чи промислові зразки.

Щодо кількості отриманих патентів молодими вченими України за кордоном, то така кількість є ще меншою, – 97 % опитаних не мають жодного патента за межами України, ще по 1 % респондентів відповіли, що мають 1 або 2 патенти, лише 0,2 % мають більше 3 патентів.

Рисунок 5. Результати відповідей респондентів на питання «Вкажіть, які фактори заважають Вам займатися академічним підприємництвом?»

Джерело: Сформовано авторами

Половина респондентів на момент опитування не мали жодних ідей для стартапу, 22,7 % мають ідею, але потребують команди та стартового капіталу, 12,7 % молодих вчених мають ідею, але їм потрібен стартовий капітал, 7,1 % реалізують ідею на момент проведення опитування (рис. 6).

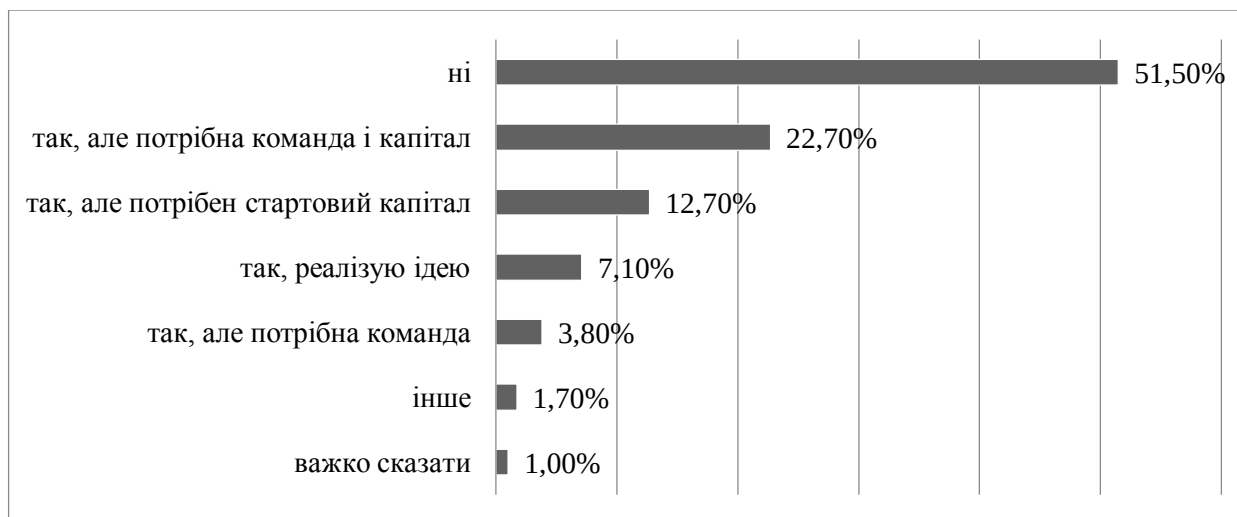

Рисунок 6. Результати відповідей респондентів на питання «Чи маєте Ви зараз ідею для стартапу?»

Джерело: Сформовано авторами

Виходячи з вище зазначених даних, можна сказати, що академічне підприємництво має чимало проблем для свого належного прогресивного розвитку в Україні. Розвиток університетської науки є базовою умовою досягнення стратегічних цілей інноваційних перетворень національної економіки. Основу інновацій на новому етапі становлять наукові розробки, процес комерціалізації яких у науці прийнято називати академічним підприємництвом. У якості двох основних функцій ЗВО в інноваційних процесах виділяють функцію підготовки фахівців і функцію дослідження та розробок, що відбиває лінійну модель інноваційного розвитку ЗВО. Актуальність проблем впровадження інновацій у вітчизняну економіку в умовах її трансформаційних перетворень характеризує мала частка інноваційних активних промислових підприємств на рівні 10,7 % від загальної кількості та низький рівень у межах 0,95 % наукоємності ВВП за рахунок неефективного використання усіх джерел фінансування²³¹.

Сьогодні заклади вищої освіти відповідно до чинного законодавства поставлені в неоднакові умови порівняно з комерційними структурами малого та

²³¹ Han, X., & Niosi, J. Star scientists in PV technology and the limits of academic entrepreneurship. *Journal of Business Research*, 2016. № 69 (5), pp. 1707–1711. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2015.10.042>.

середнього бізнесу. Обтяження податками науково-дослідних робіт, що виконуються в університеті, призводить до істотного зменшення коштів на оплату праці і тим самим зменшує привабливість виконання таких робіт. Через несформоване інституціональне середовище, низькі стандарти корпоративного управління, слабкий ринок капіталу, недостатній захист прав інтелектуальної власності, високу частку тіньової економіки на перший план виходять дещо інші, ніж у традиційних ринкових відносинах, чинники успіху бізнесу. За таких умов істотна роль відводиться зв'язкам, партнерству, родинним відносинам, лобіюванню інтересів, фаворитизму, іншим неринковим «тіньовим» інструментам ведення конкурентної боротьби²³².

Проаналізувавши ряд наукових досліджень, можна зробити висновок, що існують ряд зовнішніх перешкод і проблем для розвитку академічного підприємництва в Україні, які мало залежать від окремого вищого навчального закладу (рис. 7).

В Україні вже є паростки академічного підприємництва та стартапи, які нещодавно виникли. Ці стартапи можуть стати основою для розвитку родючої екосистеми, яка є підґрунтям для появи кластерів академічного підприємництва. Украй важливо не прогавити момент та максимально ефективно використати ці перші ініціативи для набрання швидкості в розвитку академічного підприємництва, та не дозволити цим паросткам зів'янути. Крім того, в Україні вже є спроби розвитку інфраструктури підтримки академічного підприємництва. Провідні київські університети, КПІ імені Ігоря Сікорського та КНУ імені Тараса Шевченка, заснували наукові парки та присвячують частину фінансових ресурсів, інституційних можливостей та людських ресурсів підтримці академічних стартапів. Дуже важливо, що ці наукові парки мають політичну підтримку від керівництва університетів. Обидва ЗВО намагаються створити мережі підтримки академічного підприємництва з представників приватного

²³² Чухрай Н.І. Академічне підприємництво за кордоном та в Україні. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12705/1/068_Akadem%D1%96chne%20p%D1%96dpri%D1%94m_448_458_714.pdf (дата звернення – 28.09.2021)

сектору та громадянського суспільства. В Україні існує декілька прикладів створення аналогічних структур у закладах вищої освіти²³³. Деякі приклади академічного підприємництва України відображено у табл. 5.

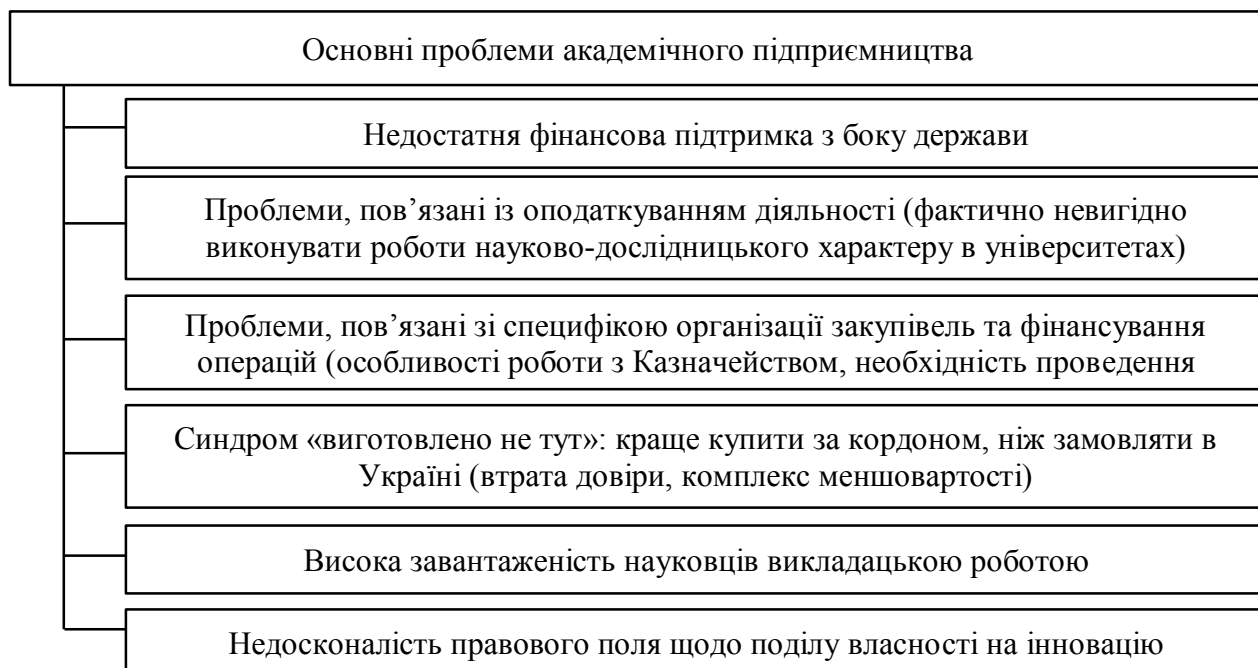

Рисунок 7. Ключові проблеми розвитку академічного підприємництва в Україні

Джерело: узагальнено авторами на підставі ^{234,235}

Значна частина дослідників та просто зацікавлених людей вважають академічне підприємництво державно організованим, державно фінансованим та державно регульованим процесом, який спрямований на комерціалізацію результатів наукових досліджень за допомогою створення спіноф-компаній. Дана концепція не надто підходить для України, адже якщо чітко опиратись саме на неї, то це може призвести до серйозних проблем у найближчому майбутньому²³⁶.

²³³ Чухрай Н.І. Академічне підприємництво за кордоном та в Україні. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12705/1/068_Akadem%D1%96chne%20p%D1%96dpri%D1%94m_448_458_714.pdf (дата звернення – 28.09.2021)

²³⁴ Кирилюк В.В. Академічне підприємництво в Україні: сучасний стан та проблематика. *Вчені записки*, 2020. № 21. С. 105-116. https://DOI.10.33111/vz_kneu.21.20.01.10.068.074 (дата звернення – 22.09.2021)

²³⁵ Кнут А., Красовська О. Академічне підприємництво в Україні. URL: <https://fnst.org/sites/default/files/uploads/2016/08/08/aeinukraineukr4web.pdf> (дата звернення – 22.09.2021)

²³⁶ Кнут А., Красовська О. Академічне підприємництво в Україні. URL: <https://fnst.org/sites/default/files/uploads/2016/08/08/aeinukraineukr4web.pdf> (дата звернення – 22.09.2021)

Таблиця 5 - Приклади академічного підприємництва в Україні

№	Назва	Характеристика
1	COBA	Переносна система очищення води. Це спінофпроект Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського. Проект отримав фінансування на передпочатковій стадії для розробки бізнес-моделі.
2	ТОВ «Мелта»	Мелта є спіноф-компанією Національної академії наук України. Її робота пов'язана з практичним використанням винаходу Інституту металофізики ім. Г.В., Курдюмова НАН України: технологією, яка може змінювати характеристики сплавів металів. Ці сплави мають специфічні аморфні та нанокристалічні структури. Вони можуть використовуватися для збільшення енергоефективності опалювальних систем, а також електричних трансформаторів.
3	iHUB	iHUB надає простір для спільної роботи (коворкінг) ІТ стартапам у Києві та інших містах України. iHub підтримується міжнародними донорами

Джерело: узагальнено авторами на підставі ^{237, 238}

В Європейському Союзі спостерігається тенденція до замовлення наукових досліджень у найкращих навчальних закладах. З цієї причини вищі навчальні заклади функціонують у все конкурентнішому середовищі. Господарські інституції, які потребують розвинених технологій, все частіше відкривають свої офіси поблизу найкращих університетів, зменшується час між науковим відкриттям, його застосуванням і маркетингом. В англосаксонській літературі академічне підприємництво ідентифікується з утворенням технологічних фірм типу spin-off або spin-out, основаних на знаннях та ноу-хау, які виникли у закладі вищої освіти. Відкритим залишається питання: чи має право вища школа і в якому обсязі черпати прибутки з каналу комерціалізації інтелектуального доробку закладу вищої освіти²³⁹.

На сьогоднішній день, Україна має достатній рівень розвитку людського та соціального капіталів, відповідний рівень знань, ресурси, які необхідні для суттєвого прориву в напрямку розвитку академічного підприємництва. Проте

²³⁷ Кирилюк В.В. Академічне підприємництво в Україні: сучасний стан та проблематика. *Вчені записки*, 2020. № 21. С. 105-116. https://DOI.10.33111/vz_kneu.21.20.01.10.068.074 (дата звернення: 21.10.2021)

²³⁸ Кнут А., Красовська О. Академічне підприємництво в Україні. URL: <https://fnst.org/sites/default/files/uploads/2016/08/08/aeinukraineukr4web.pdf> (дата звернення – 22.09.2021)

²³⁹ Чухрай Н.І. Академічне підприємництво за кордоном та в Україні. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12705/1/068_Akadem%D1%96chne%20p%D1%96dpri%D1%94m_448_458_714.pdf (дата звернення – 28.09.2021)

для якісного втілення цього прориву у життя, потрібне об'єднання зусиль інституцій та людей. Окремі українські заклади вищої освіти та державні науково-дослідні інститути мають бізнес-інкубатори, наукові парки чи інші аналогічні структури, однак вони не мають достатніх ресурсів для ефективного і повноцінного функціонування. Зважаючи на це, результати їхньої діяльності є доволі скромними. Для стрімкого просування академічного підприємництва наявні наукові парки є замалими і недостатньо забезпеченими інноваціями та сучасними технологіями²⁴⁰.

З метою розвитку українського академічного підприємництва, необхідно:

- об'єднати організаційні, людські та фінансові ресурси існуючих наукових парків та департаментів із питань розвитку підприємництва, що дозволить забезпечити більш ефективною підтримкою академічне підприємство;
- сформувати нове чітке бачення, визначити амбітну місію та створити бренд, які здатні актуалізувати існуючі зобов'язання та очікування, а також допомогти в ідентифікації феномену академічного підприємництва;
- використовувати передовий зарубіжний досвід та залучити міжнародних партнерів, які відомі своїми успіхами у створенні дієвої економічної системи академічного підприємства;
- якнайшвидше відкрити можливості для вільного використання наукових знань у практиці навіть якщо це означатиме безкоштовну передачу патентів стартапам (зрозуміло, що компанія повинна отримувати виключне право на використання такого патенту);
- чітко розмежувати приватні підприємства й установи державного сектору, такі як наукові парки та університети;
- діалог з парламентом та органами державної влади щодо оцінки та вдосконалення державного регулювання та державної політики у сфері академічного підприємства є важливим, але учасники академічного

²⁴⁰ Кирилюк В.В. Академічне підприємництво в Україні: сучасний стан та проблематика. *Вчені записки*, 2020. № 21. С. 105-116. https://DOI.10.33111/vz_kneu.21.20.01.10.068.074 (дата звернення: 21.10.2021)

підприємництва повинні обмежити свої зусилля в цьому напрямку і направляти більше енергії у сфери, які знаходяться в межах їхньої компетенції²⁴¹.

Трансформація академічного підприємництва в Україні потребує чимало ресурсів та зусиль, проте в сукупності з тим наявним потенціалом, який мають українські молоді вчені та заклади вищої освіти в цілому це може мати позитивний поступ вже у найближчому майбутньому. Для цього потрібно об'єднати зусилля багатьох учасників, установ та організацій в єдину потужну та дієву мережу. Ця мережа повинна включати: талановитих і мотивованих українських дослідників, що прагнуть донести свої винаходи до ринку; амбітних молодих українських підприємців; експертів з інтелектуальної власності в Україні; бізнес-консультантів; приватних підприємців; українських та зарубіжних інвесторів; послуги та обладнання; доступ до фінансування з українських і міжнародних фондів, до кращих міжнародних практик та багато іншого. Загалом, академічне підприємництво сприятиме конкурентоспроможності закладів вищої освіти не лише в межах національної економіки, а й підвищенню інноваційного розвитку країни та її конкурентних переваг на міжнародних ринках.

Kyryliuk Volodymyr, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Socio-Economics and Personnel Management SHEE “Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman”, Ukraine, <http://orcid.org/0000-0003-4840-1690>

Кирилюк Володимир Вікторович, кандидат економічних наук, доцент кафедри соціоекономіки та управління персоналом ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Україна, <http://orcid.org/0000-0003-4840-1690>

Koliadych Oleksandr, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Economic Theory SHEE «Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman», Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-8166-5263>

Колядич Олександр Іванович, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Україна, <https://orcid.org/0000-0001-8166-5263>

Ryabokon Ivan, Senior Lecturer of Socio-Economics and Personnel Management SHEE “Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman”, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-2005-6576>

Рябоконт Іван Олександрович, старший викладач кафедри соціоекономіки та управління персоналом ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Україна, <https://orcid.org/0000-0002-2005-6576>

²⁴¹ Кирилюк В.В. Академічне підприємництво в Україні: сучасний стан та проблематика. *Вчені записки*, 2020. № 21. С. 105-116. https://DOI.10.33111/vz_kneu.21.20.01.10.068.074 (дата звернення: 21.10.2021)